

Zkušenosti ČIŽP s kontrolou nakládání s kuchyňskými odpady

**(Ing. Svobodová Ivana, ČIŽP OI Praha, OOH)
8.12.2011, hotel POPUPUS, Praha**

Legislativní problematika kontroly nakládání s kuchyňskými odpady:

Odpady ze stravovacích zařízení (dále jen „kuchyňské odpady“)

kat. č. 20 01 08 Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a
stravoven

kat. č. 20 01 25 Jedlý olej a tuk

Nařízení Evropského parlamentu č. 1069/2009 /Nařízení/

Kuchyňské odpady patří podle Nařízení do **3. kategorie**

(kromě kuchyňského odpadu pocházejícího z dopravních prostředků v mezinárodní přepravě, který patří do materiálů **1. kategorie**)

Cílem Nařízení je především zabránit, aby se vedlejší živočišné produkty („VŽP“), které byly vyhodnoceny jako nevhodné pro lidskou spotřebu, nedostaly do potravinového a krmivového řetězce a nemohly tak představovat riziko pro zdraví lidí a zvířat.

Způsob odstraňování VŽP

Článek 2 odst. 27 – definice “odpadu” - odkaz na čl. 3 bod 1 směrnice 2008/98/ES

- odpovídá definici „odpad“ v zákonu č. 185/2001 Sb., o odpadech, v účinném znění

Podle Nařízení může být VŽP též odpadem.

viz. č. 12, 13 a 14 (materiál 1., 2. a 3. kategorie):

- se neškodně odstraní jako **odpad** spálením,
- využije nebo neškodně odstraní spolumspálením, pokud je materiál 1., 2. a 3. kategorie **odpadem**

Problém je, že není jasná hranice mezi odpadem a VŽP!

1. Kategorie (VŽP)

Odstranění: asanační ústav, skládky (zahraboviště), spalovny, případně pro výrobu paliva (energetické využití)

Kontrolu provádí KVS.

V zařízeních s IP nebo s rozhodnutím dle zákona o odpadech je nutný též **souhlas KVS! (skládky, spalovny).**

Pokud je VŽP zároveň též odpadem, kontrolu provádí dle zákona o odpadech ORP, KÚ, ČIŽP.

3. kategorie

Odstranění: obdobně jako 1. kategorie a též kompostováním nebo přeměnou na bioplyn (BPS), lze je též zkrmovat kožešinovými zvířaty či zvířaty v zájmových chovech, případně spoluspalovat,

! článek 14 písm. k) Nařízení:

„v případě **odpadu ze stravovacích zařízení** se zpracuje **tlakovou sterilizací** nebo jiným postupem (kdy je důležitý tlak, čas, teplota, velikost částic) nebo **kompostováním či přeměnou na bioplyn**“.

Vylučuje se tímto článkem pro kuchyňský odpad spálení ve spalovně či ukládka na skládce.

Článek 21 odst. 4 Nařízení:

„Provozovatelé sbírají, přepravují a neškodně odstraňují odpad ze stravovacích zařízení (3. kategorie), v souladu s opatřeními jednotlivých členských států uvedenými v čl. 13 směrnice 2008/98/ES.“ - jen schválená zařízení dle zákona o odpadech

Vydaná rozhodnutí (podle zákona o odpadech a IP), povolují-li nakládat s odpady kat.č. 20 01 08 a 20 01 25 (kuchyňské odpady), nelze bránit jejich přijetí.

- Kompostárny a BPS (podle vyhlášky č. 341/2008 Sb.), pro zpracování odpadu kat.č. 20 01 08 a 20 01 25, musí vlastnit též souhlas KVS.
- **Problém: jedná-li se o VŽP nebo odpad pomůže určit KÚ – rozhodnutí „v pochybnostech“ podle § 78 odst. 2 písm. h) zákona o odpadech – komplikované ale nezpochybnitelné.**
- Kompostárna – též povolení dle § 17 zákona 86/2002 Sb., o ovzduší a PŘ (Soubor technicko provozních parametrů a technicko organizačních opatření k zajištění provozu stacionárních zdrojů – NV č. 615/2006 Sb.)

Praktické zkušenosti ČIŽP z vlastní kontrolní činnosti

1) Kontroly:

2) **původci** (zdravotnická zařízení, jídelní řetězce)

3) **Zařízení** (kompostárny, BPS, spalovna, skládka)

20 01 08 Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven

20 01 25 Jedlý olej a tuk

**rozhodnutí pro provoz zařízení – R1, R3 a D1
nakládání s těmito odpady v evidenci - XR1, XR3,
XN13 a XD1**

Způsoby využívání odpadů (dle Př. 3 k zákonu o odpadech):

R1 - využití odpadu způsobem obdobným jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie

R3 - získání/regenerace organických látek, které se nepoužívají jako rozpouštědla (včetně kompostování a dalších biologických procesů)

D1 – skládkování

Způsoby nakládání pro evidenci odpadů (dle Př. 20 k vyhlášce č. 383/2001 Sb.):

XR1 – využití odpadu způsobem obdobným jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie

XR3 – získání/regenerace organických látek, které se nepoužívají jako rozpouštědla (včetně biologických procesů mimo kompostování a biologickou dekontaminaci)

XN13 – kompostování

XD1 – skládkování

(Rozdíl mezi kódem **R3** a **XR3** dělá „evidentům“ problémy při evidenci odpadů a vnáší chyby do centrální evidence.)

Tabulka 1:
Produkce (t) odpadu kat. č. 20 01 08 a 20 01 25 v roce 2010

Katalogové číslo odpadu	ČR (t)	Stř. Kraj + Praha (t)
20 01 08	15 438	5 783
20 01 25	2 029	691
Celkem	17 467	6 474

Tabulka 2:

Množství (t) a způsoby zpracovávaných odpadů kat. č. 20 01 08 a 20 01 25 v roce 2010

Způsob nakládání s odpady	ČR (t)	Stř. Kraj + Praha (t)
BR1	5 814	2 939
BR3 + BN13	10 361	2 257
BD1	2 080	539
celkem	18 255	5 735

Zařízení ve Středočeském kraji zpracovávající druh odpadu 20 01 08 a 20 01 25

V roce 2010:

- 2 BPS (+ 1 spalovna) /R1/
- 4 kompostárny /R3/
- 7 skládek /D1/ (SOO, SNO)

/Pouze tyto zařízení vykázaly v roce 2010 zpracování kuchyňských odpadů./

Kontroly ČIŽP

V roce 2009 a 2010 bylo inspekci provedeno v celé ČR

- **67** kontrol původců odpadů, kteří produkovali kromě jiných odpadů, též **kuchyňské odpady a jedlé oleje**.

/převážně šlo o zdravotnická zařízení a jídelní řetězce/

Bylo uloženo 36 pokut v celkové výši 1 604 000 Kč.

Tyto pokuty však nesouvisely s nakládáním s kuchyňskými odpady.

Ve Středočeském kraji byly provedeny v rozmezí 2 let kontroly u obou provozovatelů BPS (Kněžice, Neveklov), ve spalovně odpadů (Benešov), u všech 4 provozovatelů kompostáren (Kutná Hora, Neveklov, Odolená Voda, Libeň) a na skládkách odpadů (Čáslav, Benátky, Hořovice, Úholičky, Rynholec, Chrást, Trhový Štěpánov).

Závěr

**1. Zkrmování
kuchyňských odpadů
přetrvává**
(nejen kožešinovými
zvířaty a v zájmových
chovech)

2. Nerovnoměrné rozložení zařízení v ČR

Podle Tabulky 2 je zřejmé, že **celá jedna třetina** všech produkováných kuchyňských odpadů v ČR (13 krajů a Praha) je zpracovávána ve Středočeském kraji.

Produkce:

Celá ČR -17 467 t

Zpracování:

Středočeský kraj 5735 t

3. kuchyňské odpady končí na skládkách

Velká část těchto odpadů končí v komunálním odpadu (občané).

- jsou přímo ukládány na skládky původci nebo oprávněnými osobami ke sběru odpadů

4. Propagace drtičů kuchyňských odpadů

„Drtiče“ kuchyňských odpadů, které jsou součástí kuchyňských vodovodních odpadů jako součást vybavení nových kuchyní.

- Po nadrčení putují tyto „kaše“ z bioodpadů společně s vodou do kanalizace. Výsledkem je často špatně fungující ČOV (ať už domovní nebo obecní), nehledě na množení hlodavců v takto dotované kanalizaci.

Pozitivní tečka na závěr:

U velkých stravovacích zařízení a řetězců (typu Eurest, McDonald's, apod.), kde je produkce kuchyňských odpadů již velká, jsou kuchyňské odpady již předávány oprávněným osobám.

Obdobně postupují i zdravotnická zařízení (nemocnice, domovy důchodců, sociální zařízení).

Rozjíždí se sběr rostlinných olejů.

Děkuji za pozornost!

- Kontakt: svobodova@ph.cizp.cz